

Hodnocení vedoucího bakalářské práce – teoretická část

Jméno a příjmení studenta	Matej Růžička		
Studijní program	Teorie a praxe audiovizuální tvorby		
Obor/ateliér	Režie a scenáristika / ateliér Audiovizuální tvorba		
Forma studia	prezenční	Akad. rok	2024/2025
Název práce	O jinakosti vyprávěcího stylu filmu „Poslední tango v Paříži“		
Vedoucí práce	MgA. Martin Velič, ArtD.		

KRITÉRIA HODNOCENÍ	Nedostatečné	Dostatečné	Uspokojující	Dobré	Velmi dobré	Výborné	Nedokážu posoudit
Naplnění tématu a rozsah práce						X	
Nastavení cílů a metod práce					X		
Úroveň teoretické části práce						X	
Úroveň analyticko-výzkumné části práce					X		
Splnění cíle práce						X	
Struktura a logika textu					X		
Kvalita zdrojů a práce s nimi v textu				X			
Inovativnost, kreativita a využitelnost						X	
Jazyková a formální úroveň práce, přílohy					X		
Konzultace studenta					X		

Bakalářská práce Matěje Růžičku se venuje analýze výnimočného diela svetovej kinematografie – filmu *Poslední tango v Paříži* talianskeho režiséra Bernarda Bertolucciho. Autor si zvolil tému, ktorá je náročná nielen z hľadiska formálnej analýzy, ale aj z dôvodu jej kontroverzného statusu v dejinách filmu a popkultúry. Autor sa už v úvode práce od tejto kontroverzie vedome odkláňa a sústreďuje sa výhradne na filmový jazyk a naratívnu štruktúru. S týmto prístupom sa dá ľudsky nesúhlasiť, no je úplne legitímny a akademicky korektný. Skutočnosť, že si je toho autor vedomý a hneď na začiatku nás so svojim stanoviskom oboznámi hodnotím ako zrelé a citlivé riešenie inak rozporuplnej roviny v rámci analyzovania tohto filmu.

Zvolená metodológia – neoformalistická filmová analýza podľa Kristin Thompson – predstavuje teoretický rámec, ktorý si vyžaduje pochopenie terminológie, schopnosť systematicky rozlišovať medzi rôznymi úrovňami významov, ako aj dôkladné prepojenie medzi filmovou teóriou a praxou. Práca sa s týmto rámcom vysporiadala na dobrej úrovni.

Teoretická kapitola je založená na výklade základných pojmov neoformalizmu: percepcia, dominanta, sémy, funkcia a motivácia, druhy znakov a pod. Autor sa nespolieha len na ich výklad, ale ich zároveň aktívne parafrázuje a reflektuje, čo svedčí o ich internalizovaní – nie sú preňho len zapamätanými definíciami, ale nástrojmi, s ktorými vie pracovať.

Za silnú stránku teoretickej časti považujem dôsledné vedenie čitateľa cez kľúčové prvky analytického prístupu, doplnené o relevantné odkazy na pramene. Miestami by bolo možné text štylisticky uchopiť o niečo akademickejšie, no prístupnosť a osobný štýl autora na druhej strane prispievajú k čitateľnosti celku a dávajú práci individuálny charakter. Autor preukazuje schopnosť dôkladne identifikovať formálne prostriedky filmu a zasadiť ich do kontextu neoformalistickej analýzy.

Za istú slabinu práce možno považovať jej akademický rozmer a formálnu úpravu, ktoré by si vyžadovali dôslednejšie spracovanie. Štruktúra textu by mohla byť prehľadnejšia, čo by prispelo k lepšej orientácii čitateľa. Práca postráda číslovanie strán, čo komplikuje jej praktické používanie. Chýba tiež jasne formulovaný výskumný problém a výskumné otázky, ktoré by rámcovali celkový analytický postup. Odborná ukotvenosť práce je relatívne slabá, pričom absentuje systematickejšia opora v teoretickej literatúre. Zoznam použitej literatúry je obmedzený a citácie miestami nezodpovedajú štandardom akademickej praxe.

Prácu by zároveň obohatil širší analytický kontext, napríklad komparatívne uchopenie Bertolucciho tvorby, ktoré by umožnilo zasadiť *Posledné tango v Paríži* do širšieho umeleckého a autorského rámca a pridať textu komplexnejší analytický rozmer.

Na druhej strane, za vydarenú považujem analýzu postáv Paula a Jeanne, ktoré sú vnímané nie ako psychologicky realistické, ale ako „konštrukt“ utváraný semiotickým poľom prostriedkov. Výklad je detailný a plynulý zároveň, autor pracuje s bohatým množstvom konkrétnych scén a motívov, ktoré interpretuje v kontexte funkcie a dominanty. Ocenil som napríklad jeho rozbor „motívu tmy“ v prípade Paula, prácu s konceptom nevyspytateľnosti ako základného séma, či symbolické momenty (žuvačka na zábradlí alebo opakujúci sa výskyt lampičky). Rovnako zaujímavé je autorovo vnímanie Jeanne ako postavy oscilujúcej medzi detinskou naivitou a autonómnym, no pomýleným aktom sebapotvrdenia.

Jedným z najsilnejších aspektov práce je Matějova sebareflexia – priznávanie vlastnej diváckej skúsenosti, vývoja jeho vnímania filmu po opakovaných vzhliadnutiach, i úprimného zápasu s neuchopiteľnosťou niektorých scén. Týmto spôsobom sa z textu stáva nielen akademická analýza, ale aj úprimný a otvorený opis jeho osobný vzťah k filmu – čo je, v kontexte neoformalistickej percepčnej analýzy, úplne legitímne.

Matějov text je tak o to presvedčivejší, s občasnými subjektívnymi odbočkami, ktoré nie sú na škodu, ale práve naopak – dodávajú práci osobitosť. Hoc sa dá práci po formálnej stránke všeličo vytknúť, kompenzuje to Matějov autentický záujem, hraničiaci s nadšením pre zvolenú tému. Tento typ zápalu pre teoretickú prácu u študenta umeleckého smeru, zameraného prevažne na praktické výstupy, je na úrovni bakalárskeho stupňa vzácny – a pre autora posudku viac ako sympatický.

Kontrola plagiátorství byla negativní – systém našel shodu 4%.

Otázky k obhajobě:

- 1) Neoformalistická analýza kladie dôraz na špecifiká a zvláštnosti formy a štýlu. Do akej miery je podľa Vás film *Poslední tango v Paříži* výnimočný v rámci Bertolucciho tvorby, v porovnaní s formou a štýlom rozprávania v jeho ďalších filmoch?
- 2) Vravíte, že Vás film fascinoval aj tým, že Vás „nevedie“. Vedeli by ste pomenovať ďalšie autorské filmy (napr. z európskej moderny), ktoré podľa Vás používajú podobný spôsob „skrytého“ vedenia (alebo nevedenia) diváka – a kde by ste videli zásadné rozdiely vo forme?
- 3) V úvode práce otvorene uvádzate, že sa zámerne nevenujete známej kontroverznej scéne a etickým otázkam s ňou spojenými, pretože sa necítite byť odborníkom na túto problematiku. Nemyslíte si, že v intenciách Vášho vlastného analytického prístupu ide o scénu, ktorá zásadne ovplyvňuje divácku percepciu, štruktúru moci medzi postavami či sémantické napätie diela? Ako by ste spätne zhodnotili svoje rozhodnutie túto scénu obísť?

Prácu doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace: B – velmi dobře

V Bratislave, dňa 1.6.2025

.....
podpis vedoucího práce